ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ

(2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 483)

ਮਾਰਚ 13, 2019

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਐੱਸ.482 ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਕਦ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਚੈੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ - ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਚਲਾਇਆ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। 138 ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਸ.482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੈਕ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚੈਕ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ। ਐੱਸ.138 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਐੱਸ.482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਡੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਜੋ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐੱਸ.482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐੱਸ.482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਸੀ - ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 18815.138।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੈਲਡ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੈਕ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਬਕਾਇਆ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਮੰਨਿਆ, ਚੈੱਕ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ

ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ। 3 ਅਗਸਤ 2013। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ 21 ਜੂਨ 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 13, 14] [502-ਜੀ-ਐਚ: 503-ਏ-ਸੀ]

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 483,

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 31.03.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 484 ਦੇ ਨਾਲ 2015 ਦੇ ਐਮਸੀਆਰਸੀ ਨੰਬਰ 356 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਸਥਿਤ ਬੈਂਚ

ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਸੁਸ਼ਾਂਤ ਗੁਪਤਾ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਅਹਿਮਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਕਸ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਕੁ. ਪੂਜਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇੰਦੌਰ ਸਥਿਤ ਬੈਂਚ ਦੇ 31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਹਨ। ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਮਿਤੀ 28 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਰੁਪਏ ਸੀ. 1.75 ਕਰੋੜ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਰੁ. 1.25 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦੋ ਪੋਸਟ ਡੇਟਿਡ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚੈੱਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

(1) ਚੈੱਕ ਨੰਬਰ 297251 ਮਿਤੀ 03.06.2013 ਨੂੰ ਇੰਡਸਇੰਡ ਬੈਂਕ, ਇੰਦੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਿਆਂ 25,00,000/- (ਪੱਚੀ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼)

(ii) ਚੈੱਕ ਨੰਬਰ 297252 ਮਿਤੀ 02.07.2013 ਨੂੰ ਇੰਡਸਇੰਡ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਬੈਂਕ, ਇੰਦੌਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ 25,00,000/- (ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼ 25 ਲੱਖ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ। ਊਸ਼ਾ।

5. ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ। ਦੋ ਚੈੱਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 18 ਜੂਨ 2013 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ "ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਫੰਡ" ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2 ਜੁਲਾਈ 2013 ਦਾ ਦੂਜਾ ਚੈੱਕ ਬੈਂਕਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਮਿਤੀ 21 ਜੂਨ 2013 ਅਤੇ 13 ਅਗਸਤ 2013 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 3 ਸਤੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਇੰਦੌਰ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। 8 ਅਕਤੂਬਰ 2014 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

8. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ।"

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, 2012 ਦਾ ਸਿਵਲ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 4-ਏ 2 ਸਤੰਬਰ 2011 ਤੋਂ XIVਵੇਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਇੰਦੌਰ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਚੈੱਕ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੈਕ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। 3 ਅਗਸਤ 2013 ਨੂੰ ਉਸੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨ

ਲਈ ਆਰਐੱਸ. 3.79 ਕਰੋੜ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

12. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਦੇ ਹੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਵੇਗੀ |

13. ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੈੱਕ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ 'ਸਿਰਫ਼' ਬਕਾਇਆ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈਕ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ।

14. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 3 ਅਗਸਤ 2013 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ 21 ਜੂਨ 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸੀ।

15. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

18. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

19. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਜ਼), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate